

DOKTORI DISSZERTÁCIÓ
TÉZISEI

Fodor János

Trendek és tendenciák, kialakult modellek és
lehetséges stratégiák az internetes közművelődési
tájékoztatásban

0100090000037800000002001c0000000000400000003010800050000000b02000
00000050000000c024c00c50d040000002e0118001c000000fb02100007000000000
0bc02000000ee0102022253797374656d0000c50d0000b43d0000941a110004ee833
9888364040c020000040000002d01000004000000020101001c000000fb029cff0000
000000009001000000ee0440001254696d6573204e657720526f6d616e0000000000
000000000000000000000000000040000002d010100050000000902000000020d00000
0320a5a000000010004000000000c50d4b00204e2d00040000002d0100000300000
00000

Bevezető

A nemzeti kultúra örvendetesen meglódult digitalizálási terveiről tudósító híreket olvasva, s belegendolva nagy, vagy növekvő nemzeti digitális archívumaink átjárhatóvá válásának ígéretes jövőképébe, kialakulhat bennünk az az érzés, hogy a kultúra hálózati megjelenítése, hozzáférhetővé tétele, sőt a róla szóló tájékoztatás is pillanatokon belül nemzetközi szinten egységesített, tervezett, programozott pályára kerül. Előbb, vagy kicsit utóbb¹ bizonyára létrejön a Google világkönyvtára², rá válaszul az európai, s az említett keresőből már ma elérhető nyolc milliárd webdokumentum mellé ennél többet kívánni se lehet.

A tájékoztatás feladata mindenképpen fennmarad az utópisztikus pillanatig, amikor a webre felkerülő friss publikációk maguktól, automatikusan betagozódnak a tökéletes, globális feltáró rendszerbe, de talán azután is, amennyiben a kulturális tájékoztatás és tájékozódás igénye kiterjedhet élő művészeti eseményekre, irodalmi esteket webdokumentumokhoz fűző kapcsolatokra, sőt akár hangulati rokonság miatt kutatott regények megtalálására is.

Dolgozatom címében az „internetes közművelődés” szókapcsolattal a hálózatra, mint „közműre” is utalva, a tájékozódás – tájékoztatás viszonyát más szemszögből vizsgálom, a központi, szakmai kezdeményezésekkel átellenben, a weben virtuálisan közéletet élő, tájékozódó, kultúrát „fogyasztó” tömeg *aktivitása* felől.

E dolgozat arra a felfogásra épül, hogy a kulturális *tájékoztatás* feladata a hálózati kulturális *tájékozódás* elősegítése, megkönnyítése, hatékonyságának növelése. A felhasználók tájékozódási aktivitása széleskörű, s korántsem csak a digitális könyvtárakban, audiovizuális archívumokban keresnek és találnak kulturális információkat.

A kulturális folyóiratok digitális változatai, a webmagazinok művészettel kapcsolatos hírei, honlapok, sőt kulturális fórumok alkotják azt a virtuális kulturális életnek helyet biztosító teret, melyben tájékozódáshoz és tovább tájékoztatáshoz egyaránt nélkülözhetetlen információforrásokat találunk.

Ezt a virtuális kulturális életet egységes, részletekbe hatoló, alkotott tájékoztatási rendszerrel lefedni nem lehet, és felesleges is. Mint közterület, organikusan kifejlődnek saját jelzései, információs csatornái, magukkal vonva az adekvát tájékozódási attitűdök kialakulását. A kialakuló navigációs rendszert tanulmányozni viszont érdemes, sőt kötelező, ha a tájékozódás segítése a célunk, s ha tisztában akarunk lenni a cél megvalósításának lehetőségeivel.

„a városi kommunikáció tervezésének célja nem lehet egyszerűen a térbeli orientációt megkönnyítő város létrehozása ..., bár a város jeleinek dekódolása egyéni

1 Specker Balázs: A Google szünetelteti digitális könyvtárát In: SG.hu 2005. augusztus 13.. A hozzáférés módja: <http://www.sg.hu/cikk.php?cid=38684> A letöltés ideje: 2005.03.23

2 Zsardon Béla: Globális villanykatalógus és kiadói hidegfrász In: Médiamix, 2005. szeptember. [kézirat] A hozzáférés módja: <http://zsardon.hu/kezirat/gp.htm> A letöltés ideje: 2005.03.14

0100090000037800000002001c0000000000400000003010800050000000b02000
 00000050000000c024c00c50d040000002e0118001c000000fb02100007000000000
 0bc02000000ee0102022253797374656d0000c50d0000b43d0000941a110004ee833
 9888364040c020000040000002d01000004000000020101001c000000fb029cff0000
 000000009001000000ee0440001254696d6573204e657720526f6d616e0000000000
 000000000000000000000000000040000002d010100050000000902000000020d00000
 0320a5a000000010004000000000c50d4b00204e2d00040000002d0100000300000
 00000

interpretáció kérdése, ezek az értelmezések mégis egyes minták, hangsúlyok felé konvergálnak, és kollektív kulturális tájékozódási pontokként válnak meghatározóvá”³.

Az idézet valós városokról és valós térről nem véletlen; a virtuális közegben megjelenő kultúrát éppúgy nem tekinthetjük a valóságos halvány másának, amiként az írott, kommunikált üzenetek információértékét sem becsljük a papírra nyomottaké alá.

A virtuális közegben mozgó olvasók, alkotók, zenészek és színházrajongók élő, sajátos közeget teremtenek a virtuális kultúrának.

„a legéletszerűbben akkor jellemezzük a virtuális szférát, ha úgy gondolunk rá, mint számtalan kulturálisan fragmentált kiberszférára, amelyek egy közös virtuális nyilvános teret foglalnak el. Netpolgárok közös érdeklődésből összeállt csoportjai megvitatnak kulturális célokat, s talán el is próbálják érní őket”⁴.

Ahhoz, hogy a tájékoztatás segítségükre legyen, ismernünk kell céljaikat és motivációikat, de ismernünk kell magát a virtuális kultúrát, annak hatásait, megjelenési eltéréseit, deformálódásait, melyeket a „digitalizálódáson” keresztülmenve elszenvedett, vagy éppen nyert.

Nem kívánunk utópista optimizmussal közelíteni az Internet közösségeket, sőt emberi társadalmat magát új alapokra helyező hatásával kapcsolatban. Az imént idézet tanulmány másik részletét idézve elfogadjuk, hogy csak ennyi történik: *„Azok az internethasználók, akik különféle témákkal akarnak foglalkozni, csatlakozhatnak az adott témára specializálódott csoportokhoz. Így specializált, egy bizonyos témával foglalkozó viták alakulnak ki olyan emberek között, akikben van valami közös. Ahogy a virtuális tömeg egyre kisebb és kisebb vitacsoportokra válik szét, úgy tűnik el a sok embert összekötő ideális nyilvánosság”*.

Vitatkoznánk azonban azzal, hogy az ideálisan széles nyilvánosság minden tekintetben, így a kultúra területén üdvözítő létszükségletként kívánatos volna. Úgy tapasztaljuk, hogy csak a kultúra is elég különböző, egymást átjáró érdeklődési kört és ezekből kialakult virtuális teret, közösségi nyilvánosságot biztosít egy toleránsabb, egymásra figyelő, kulturális különbségekre nyitott közösségi hálózatrendszer kialakulásához.

A tájékoztatás, mint aktivitás e célt szolgálja, s hatékonyságának növeléséhez, tervezett rendszereinek megalkotásához, jövőre nyitott stratégiáinak finomításához elengedhetetlen a felhasználói igények pontos ismerete, a hálózati magatartás kulturális életre tett hatása, vagy éppen a sajátosan hálózati kulturális jelenségek megértése.

„A hagyományosan központosított, korlátozott hozzáférést és alacsony interakciós lehetőségeket kínáló tömegkommunikációs infrastruktúra mellett az internet decentralizált hálózata a korábban „láthatatlan” marginális kultúrák számára a személyes találkozások terén túl is lehetővé teszi a közösségen belüli kommunikációt és önszervezést, illetve biztosítja számukra a többségi társadalom felé történő kulturális önreprezentáció minimumát”⁵.

3 Polyák Levente: Átláthatatlan városok In: Építészfórum A hozzáférés módja:

http://www.epiteszforum.hu/muhely_utopia.php?muid=188 A letöltés ideje: 2005.02.06

4 Papacharissi, Zizi : A virtuális szféra In: Médiakutató, 2003 tavasz. A hozzáférés módja:

http://www.mediakutato.hu/cikk/2003_01_tavasz/07_virtualis_szfera/01.html A letöltés ideje: 2005.06.27

5 Vályi Gábor: Az alulról jövő kulturális globalizáció és az internet In: Médiakutató, 2004 nyár. A

hozzáférés módja: http://www.mediakutato.hu/cikk/2004_02_nyar/07_alulrol_jovo A letöltés ideje:

0100090000037800000002001c0000000000400000003010800050000000b02000
 00000050000000c024c00c50d040000002e0118001c000000fb02100007000000000
 0bc02000000ee0102022253797374656d0000c50d0000b43d0000941a110004ee833
 9888364040c020000040000002d01000004000000020101001c000000fb029cff0000
 000000009001000000ee0440001254696d6573204e657720526f6d616e0000000000
 000000000000000000000000000040000002d010100050000000902000000020d00000
 0320a5a000000010004000000000c50d4b00204e2d00040000002d0100000300000
 00000

A hálózati tájékoztatás igazi kihívása éppen ez: olyan, korábban véletlenszerűen és esetlegesen elérhető értékek kerültek pár kattintásnyi közelségbe mindannyiunkhoz, melyek létével mostantól számolni kell, ugyanúgy, mint a Neumann Ház⁶, vagy a DIA⁷ kincseivel.

Olyan, korábban korántsem ennyire hangsúlyos kérdések jelentenek kihívást, mint a dokumentumtípusok közti határ teljes elmosódása, alkotó és befogadó, közreadó és hozzáférést szolgáltató keveredése, kulturálódás, művelődés, befogadás és továbbadás hálózati értelmezése.

Az internetes közművelődés sajátosságainak mélyebb megértését, rendszerezését célzó vizsgálatoknak, úgy érzem lehetnek használható tanulságai a hálózati tájékoztató projektek tervezői, irányítói számára a kisebb honlapoktól intézményi websiteokon át a komplex tájékoztató rendszerekig.

Talán hozzájárulhatnának az ilyen és hasonló kutatások ahhoz, hogy a legigéretesebb projektek ne lepjék meg az átlagfelhasználót *névtér azonosítókkal* riogató lekérdezési felületekkel (NDA⁸), vagy adatbázis alapú, de az interaktivitás, rendezhetőség lehetőségét figyelmen kívül hagyó adattárral, mint a KIA⁹ (Kortárs Irodalmi Adattár), vagy az EPA¹⁰, s egy nyomtatott alakban kiválóan használható segédkönyv, mint a Széphalom Könyvműhely által közzétett *A magyar irodalom évkönyve*¹¹ is jusson túl a pusztá digitalizálás megnyugtató látványán.

A kutatás célja

A disszertáció célja olyan szempontrendszer megfogalmazása, mely az internetes kulturális tájékoztatás kialakult és lehetséges megoldásait szembesíti

- a kulturális információk jellegzetességeivel,
- a digitalizált kultúra sajátos szerkezeti és tartalmi folyamataival, illetve
- a tájékozódó internet-felhasználó tipikus aktivitásaival, viszonyulási

2005.03.07

6 A Neumann-ház honlapja. [Honlap.] A hozzáférés módja: <http://www.neumann-haz.hu/> A letöltés ideje: 2005.07.11

7 Digitális Irodalmi Akadémia. [Honlap.] A hozzáférés módja: http://www.irodalmiakademia.hu/scripts/DIATxcgi?infile=diat_vm_main_menu.html A letöltés ideje: 2005.01.26

8 Nemzeti Digitális Adattár. [Honlap.] A hozzáférés módja: http://www.nda.hu.hu/scripts/DIATxcgi?infile=diat_vm_main_menu.html A letöltés ideje: 2005.01.26

9 KIA Kortárs Irodalmi Adattár. [Honlap.] A hozzáférés módja: <http://www.kontextus.hu/kia/kia.php?file=e-impreszum> A letöltés ideje: 2005.05.16

10 Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázis - EPA - Electronic Periodical Archives and Database. [Honlap.] A hozzáférés módja: <http://epa.oszk.hu/> A letöltés ideje: 2005.02.24

11 Széphalom Könyvműhely. [Honlap.] A hozzáférés módja: <http://www.szephalom-konyvmuhely.hu/> A letöltés ideje: 2005.04.28

0100090000037800000002001c0000000000400000003010800050000000b02000
00000050000000c024c00c50d040000002e0118001c000000fb02100007000000000
0bc02000000ee0102022253797374656d0000c50d0000b43d0000941a110004ee833
9888364040c020000040000002d01000004000000020101001c000000fb029cff0000
000000009001000000ee0440001254696d6573204e657720526f6d616e0000000000
0000000000000000000000000000040000002d010100050000000902000000020d00000
0320a5a000000010004000000000c50d4b00204e2d00040000002d0100000300000
00000

attitűdjeivel.

A kutatás eredményeként az elemzett területekre sajátosságaira érzékenyebben reflektáló, pontosabb szempontrendszert kívánunk létrehozni, amely a hálózati kulturális tájékoztató webprojektek elemzésére, tervezésére, funkcióiknak átgondolásához nyújthat segítséget.

A szempontrendszer alapján célunk továbbá egy szimbolikus modellként definiált funkcionális modulrendszer bemutatása, amely lefedi a felhasználói igényekre és aktivitásokra, illetve az azokra építő tájékoztatási rendszer legfontosabb funkcióit,

E modulrendszer elemeit vetjük össze a kialakult hálózati tájékoztatási objektumok általános vizsgálata során honlapok, folyóiratok, gyűjtemények és portálok funkcióival.

Mivel a modulrendszert a három vizsgált terület összevetésével létrejött szempontrendszer alapján határozzuk meg, összevetése a létező, működő rendszerekkel kimutathatja a kulturális hálózati tájékoztatás problémáit, a hatékonyság növelésének és a módszerek finomításának lehetőségeit.

A kutatás tanulságai alapján ajánlásokat fogalmazunk meg az oktatási vetületek kapcsán és bemutatunk olyan kísérleti projekteket, melyekben a szempontrendszer érvényesítésre került.

A kutatás területei

Az internetes kulturális tájékoztatás alapkérdéseinek elemzése után az elemzés első területét, a virtuális közeg általános sajátosságait, a hálózati kreativitás formáit és a közösség szerepét vizsgáljuk meg.

Mielőtt a kultúra egyes területeinek hálózati megjelenéseit elemznénk, kitérünk a hálózati tér- és időélmény szerepének vizsgálatára is. E két dimenzió sajátos hatása a tájékozódással szemben támasztott igények egyik legfontosabb motívuma.

A kutatás második területét, a kultúra megjelenését a virtuális térben három szempontból vizsgáljuk a kiválasztott nyolc terület (irodalom, zene, fotóművészet, filmművészet, színművészet, képző- és iparművészet, építészet és urbanisztika, illetve kulturális több területet átfogó események).

Vizsgáljuk az adott kultúra terület eredendő szerkezeti sajátosságait, az „analóg/digitális konverziót”, mint folyamatot és a befogadó virtuális közeg módosító hatásait.

A disszertáció harmadik kutatási területe a virtuális kulturális élet sajátosságai mögött feltérképezhető általános hálózati tájékoztatási attitűdök vizsgálata.

Ezek azok a motiváló tényezők, hatások, melyekre a kulturális tájékoztatással szemben támasztott elvárások, igények visszavezethetőek, s ezek megismerése alapján lehetséges a kutatás célját az utolsó fejezetben elérni.

0100090000037800000002001c0000000000400000003010800050000000b02000
00000050000000c024c00c50d040000002e0118001c000000fb02100007000000000
0bc02000000ee0102022253797374656d0000c50d0000b43d0000941a110004ee833
9888364040c020000040000002d01000004000000020101001c000000fb029cff0000
000000009001000000ee0440001254696d6573204e657720526f6d616e0000000000
0000000000000000000000000000040000002d010100050000000902000000020d00000
0320a5a0000000100040000000000c50d4b00204e2d00040000002d0100000300000
00000

Az anyaggyűjtés forrásai

A kutatás tapasztalati háttérét három, tájékoztatási projektekkel kapcsolatos kutatóterület megismerése biztosította:

- 1996 és 2000 között hálózati tartalomszolgáltatásban, digitalizálásban és honlap, website tervezési tevékenységekben szerzett gyakorlati tapasztalatok,
- 2000 óta a Könyvtártudományi Tanszéken végzett elméleti oktató munka, melynek 2002 óta része a tanszék webprojekt¹² műhelyében készülő munkák irányítása,
- Végül 2002 óta a közreműködés az ELTE BTK Bölcsész Informatikai Önálló Programjának¹³ oktatási és adatbázistervező aktivitásaiban.

A kutatási terület elméleti háttérét megalapozó információk gyűjtése során az oktatói, tudományos tevékenységhez szükséges szakirodalom mellett kiemelt figyelmet fordítottam a hálózati közösségek és a virtuális kultúra területét érintő hírek, jelenségek gyűjtésére.

Tézisek

Első tézis

A hálózati közművelődést szolgáló kulturális tájékoztatás fejlesztéséhez három összefüggő, de együttesen kevésbé vizsgált területet kell figyelembe venni:

- a kultúrával kapcsolatos dokumentumok, események, hatások sajátosságait, mint kulturális információkat;
- a kultúra egyes területeinek eltérő és sajátos megjelenéseit és megjelenési lehetőségeit a világhálón,
- az internet-használók általános hálózati tájékozódási attitűdjeit

Második tézis

A hálózati tájékoztatási rendszerek tervezésekor megkülönböztetendők, és különböző megközelítést igényelnek

¹² ELTE BTK Könyvtártudományi Tanszék – Webprojektek
http://harleqin.elte.hu/_kvm/07/index_projekts.html
¹³ ELTE BTK BIÖP <http://magyar-irodalom.elte.hu>

0100090000037800000002001c0000000000400000003010800050000000b02000
00000050000000c024c00c50d040000002e0118001c000000fb02100007000000000
0bc0200000ee0102022253797374656d0000c50d0000b43d0000941a110004ee833
9888364040c020000040000002d01000004000000020101001c000000fb029cff0000
000000009001000000ee0440001254696d6573204e657720526f6d616e0000000000
000000000000000000000000000040000002d010100050000000902000000020d00000
0320a5a000000010004000000000c50d4b00204e2d00040000002d0100000300000
00000

- a kulturális területek elsődleges információként befogadott művészi alkotásai, élményei, illetve
- az alkotókkal, előadókkal és élményekkel kapcsolatos másodlagos információk.

Harmadik tétel

Az elsődleges kulturális információk hatásának természetes hálózati vetületei

- a motivált, kreatív hálózati alkotás és a
- virtuális közösségi terekben zajló élmény és véleménymegosztás.

E két aktivitás hálózati tere és az eredményükként létrejött tudás archívumok hangsúlyos részét képezik a kulturális tájékozódásban aktívan felhasznált webtartalomnak

Negyedik tétel

Az egzakt keresési kérdésekre szemantikailag pontos választ adó tájékoztatás fejlesztése mellett –a kulturális tájékoztatásban különösképpen- szükség van a komplex, bönghészhető gráfként feltárt tájékoztató információk szolgáltatására is.

Ötödik tétel

A komplex információk szolgáltatásakor biztosítani kell a felhasználó számára a hivatkozott információ-háttér mind teljesebb rétegzettségű elérését, és az egyéni keresési metódus közben spontán formálódó felhasználói súlyozás lehetőségét a megjelenített összefüggések rendszerében.

Hatodik tétel

A tájékozódás során a felhasználó számára az információk hitelességét nem csak a tájékoztató rendszer hivatalossága, professzionalitása szavatolja. A felhasználói szokások elemzéséből leszűrhető, hogy komplex információk, vagy választásra készített információhalmaz esetén a felhasználó azt a tájékoztatást fogadja el hitelesnek, amely köthető

- több ítélet átlagához (statisztikai hitel, toplista időben, térben)
- ismerhető szubjektivitáshoz (megismerhető a tájékoztató, s kontrollként elérhető, amit más kérdésekre felel)

0100090000037800000002001c0000000000400000003010800050000000b02000
00000050000000c024c00c50d040000002e0118001c000000fb02100007000000000
0bc02000000ee0102022253797374656d0000c50d0000b43d0000941a110004ee833
9888364040c020000040000002d01000004000000020101001c000000fb029cff0000
000000009001000000ee0440001254696d6573204e657720526f6d616e0000000000
000000000000000000000000000040000002d010100050000000902000000020d00000
0320a5a0000000100040000000000c50d4b00204e2d00040000002d0100000300000
00000

- ismert virtuális, vagy valós térhez, közeghez (aki abban otthonos, az megbízható, hiteles)
- mintaillesztési viszonypontokhoz (más információhalmazok értékelésekor megismert strukturális egyezésekhez, szubjektív mércével mérve, hogy mit bírnak el más kérdések hitelesítésében)

Hetedik tézis

Megfigyelve a virtuális kultúra területeit és a tájékoztatói szokásokat, felismerhető, hogy a tájékoztatásban aktívan kommunikált információkkal szemben mind fontosabb elvárás, hogy

összekapcsolhatóak legyenek közösségi terekkel, melyekben likviditásuk hitelesíti őket, s kapcsolódásaik személyre szabottan tovább ágaztathatóak.

- A tájékoztatás határfoka jelentősen növelhető, ha tudatosan épít a közösségi terek rendszerére, s ellenőrzött, feltárt adatbázisok szolgáltatása mellett felvállalja különböző közösség aktivitások, -mint emergens rendszerek-koordinálását.

Nyolcadik tézis

A felhasználói igényeket összevetve a hálózati tájékoztatói célokra felhasználható webtechnológiai megoldásokkal, definiálhatóak a hatékony, komplex tájékoztató rendszer funkcionális moduljai.

- E modulok (vagy kritikus többségük) rendszerbe vonása biztosíthatja a szolgáltatott információk közösségi terekben likvid háttérét, és a közösségi terek építő visszacsatolását a szolgáltatott információk adatbázisába.

0100090000037800000002001c0000000000400000003010800050000000b02000
00000050000000c024c00c50d040000002e0118001c000000fb02100007000000000
0bc02000000ee0102022253797374656d0000c50d0000b43d0000941a110004ee833
9888364040c020000040000002d01000004000000020101001c000000fb029cff0000
000000009001000000ee0440001254696d6573204e657720526f6d616e0000000000
000000000000000000000000000040000002d010100050000000902000000020d00000
0320a5a0000000100040000000000c50d4b00204e2d00040000002d0100000300000
00000

Kilencedik tézis

A modulárisan komplex rendszerek sikere a felhasználói közreműködés motiváltságán múlik.

- A modulok üzemképességének biztosításán kívül a közösségi tér kialakulásának az a feltétele, hogy a felhasználók számára felismerhető legyen befektetett munkájuk haszna, és részein túlmutató eredménye.

Tizedik tézis

A felhasználói igényrendszer moduláris bontásában vizsgált internetes tájékoztatósi feladatok a számítástechnikai és könyvtáros oktatásban is hasznosíthatóak.

- Az internet használatának oktatásában hangsúlyt kell helyezni a tudásmegosztási technikák fejlesztésére és a hálózati közösségi terek használatának elsajátítására.
- A könyvtáros oktatásban kiemelten fontos a tájékoztató információkat felhalmozó és hozzáférhetővé tevő rendszerek komplexitásának megértése és modellezése a legegyszerűbb szövegfeldolgozó, manipuláló technikáktól a dinamikus, adatbázis alapú rendszerekig.

0100090000037800000002001c0000000000400000003010800050000000b02000
00000050000000c024c00c50d040000002e0118001c000000fb02100007000000000
0bc02000000ee0102022253797374656d0000c50d0000b43d0000941a110004ee833
9888364040c020000040000002d01000004000000020101001c000000fb029cff0000
000000009001000000ee0440001254696d6573204e657720526f6d616e0000000000
000000000000000000000000000040000002d010100050000000902000000020d00000
0320a5a0000000100040000000000c50d4b00204e2d00040000002d0100000300000
00000

Lezárás

A kulturális tájékoztatással szemben támasztott felhasználói igények magukban foglalják a tájékoztatás természetes igényét. Az elsődleges kulturális információk, élmények megosztása, továbbadása, a hozzájuk kapcsolódó önként s örömmel vállalt tudásfelhalmozás, és ennek nyomán a spontán tájékoztató attitűd a kulturális webtartalom jelentős eleme, a hálózati kreativitás egyik meghatározója.

Elemzésünk egyik fő tanulsága, hogy kevés olyan tér van, ahol a felhasználó ideális körülmények között, hatékonyan adhatná tovább összegyűjtött tudását. A tájékoztató projektek és primér kulturális tartalomszolgáltató webhelyek saját hatékonyságukat is jelentősen növelhetnék az interaktív, tudásbefogadó funkciók integrálásával.

A moduláris rendszer elemeinek feltételeit kutatva elemztük a magyar tájékoztatósi webprojektek tipikus hiányosságait és eltéréseit a honlapok és kisebb intézményi webfelületek, az on-line periodikák és a tájékoztató-tartalomszolgáltató rendszerek szintjén.

Bár úgy véljük, a modulokban foglalt funkciók minden tájékoztatósi szinten megvalósíthatóak lennének, a weblapok és rendszerek felhasználói nem fordítanak kellő figyelmet az elemzés erddményeként kimutatott tendenciákra.

Bízunk abban, hogy a felhasználói tájékozódási igények súlyozottabb figyelembevételével javíthatja a közművelődési tájékoztatás határfokát, s szempontrendszerünk tanulságos és felhasználható lesz a webes gyűjtemény prezentációk, közösségi figyelemre nyitott tájékoztatósi projektek tervezésében.

0100090000037800000002001c0000000000400000003010800050000000b02000
00000050000000c024c00c50d040000002e0118001c000000fb02100007000000000
0bc02000000ee0102022253797374656d0000c50d0000b43d0000941a110004ee833
9888364040c020000040000002d01000004000000020101001c000000fb029cff0000
000000009001000000ee0440001254696d6573204e657720526f6d616e0000000000
000000000000000000000000000040000002d010100050000000902000000020d00000
0320a5a0000000100040000000000c50d4b00204e2d00040000002d0100000300000
00000

Publikációk

A *Napút* irodalmi-kulturális folyóiratban (ISSN: 1419-4082)

kutatási témámban 2005 során publikáltam írásaim

a hálózati kiadáson érhetőek el az alábbi gyűjtőcímről:

<http://www.napkut.hu/fodor>

1. Fodor János: *Irodalom a virtuális közegben.*
Napút, 2005 Február.
2. Fodor János: *A kultúra és a hálózati közösségi élet.*
Napút, 2005 Április.
3. Fodor János: *Digitalizált irodalom, avagy az örökkévalóság veszélye.*
Napút, 2005 Május.
4. Fodor János: *Ablakok a valóságra. A hálózati térélményről.*
Napút, 2005 Június.
5. Fodor János: *Állandóság és tűnékenység. A hálózati időélményről.*
Napút, 2005 Július.